

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з навчальної дисципліни „РИМСЬКЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО”
підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

Модуль I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1. Поняття, структура та історичне значення римського приватного права

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Поняття та зміст права народів, його взаємозв'язок із цивільним правом.
2. Значення римської юриспруденції для формування і розвитку права.
3. Вплив римського права на становлення цивільного законодавства сучасних правових систем.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

держава, консерватизм, право юридичне, право народів (jus gentium), преторське право (jus praetorium), приватне право, природне право (jus naturale), публічне право, рецепція права, рецепція римського приватного права, формалізм, цивільне (квіритське) право (ius civile).

Тема 2. Джерела римського приватного права

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Поняття та загальна характеристика джерел римського приватного права.
2. Види джерел римського приватного права.
3. Кодифікація Юстиніана.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

декрети (decretum), дигести (digesta), едикти (edicta) імператорів, закони, закони XII таблиць, звичай, ідеальні (ідейні, ідеологічні) джерела права, імператорські конституції, інституції (institutio), кодифікація Юстиніана, коментарі (commentarius), мандати (mandatum), матеріальні джерела права, регули (regulae), рескрипти (rescriptum) імператора, сенатусконсульти (senatus consulta), формальні джерела права, юриспруденція.

Тема 3. Особи у римському приватному праві

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Римське громадянство (виникнення, набуття, припинення).
2. Приватні корпорації у Стародавньому Римі.
3. Діяльність прокуратора як вид добровільного представництва.
4. Представницька діяльність на підставі договору доручення.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

вільновідпущеник (libertini), дієздатність, impuberes, infates, колони (coloni), латини (latini), максимальне обмеження правоздатності (capitis deminutio

maxima), манумісія (manumissio), мінімальне обмеження правоздатності (capitis deminutio minima), момент виникнення правоздатності фізичної особи, пекулій (peculium), переґрини (peregrini), правоздатність, правоздатність римських громадян, представництво, середнє (медіальне) обмеження правоздатності (capitis deminutio media), суб'єкт права, юридична особа.

Тема 4. Сімейний статус фізичної особи

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Динаміка регулювання сімейних відносин у Стародавньому Римі.
2. Конкубінат.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

familia, pater familias, агнати, адопція (adoptio), ароґація (arrogatio), еманципація (emancipatio), законний римський шлюб (matrimonium iustum), коґнати, конкубінат (concupinatus), придане (dos), сім'я, узаконення (legitimatio) дітей, усиновлення, шлюб без чоловічої влади (sine manu), шлюб із чоловічою владою (cum manu).

Тема 5. Захист цивільних прав. Позови

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Речовий позов (actio in rem).
2. Персональний або особистий позов (actio in personam).
3. Actio stricti iuris (позов “суворого права”) та actio bonae fidei (позов “доброї совісті”).
4. Actio directa (“прямий позов”) та actio contraria (“зворотний позов”).
5. Actio utilis – позов за аналогією.
6. Actio fictia – позови з фікцією.
7. Позови штрафні та реіперсекуторні.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

ад'юдикація (adiudicatio), демонстрація (demonstratio), екстраординарний процес (extra ordinem cognitio), ексцепція (exceptio), інтенція (intentio), інтердикти (interdicta), коґнітор (cognitor), кондемнація (condemnatio), легісакційний процес (legis actiones), майнові позови (actio reipersecutoriae), ноксальний позов (actio noxales), особистий позов (actio in personam), позов з фікцією (actio fictio), позов за аналогією (actio utilis), позови доброї совісті (actio bonae fidei), позови маґістратів (honorariae), позови суворого права (actio stricti iuris), позовна давність, прескрипція (praescriptio), прокуратор (procurator), речовий позов (actio in rem), стадія ius, стадія iudicium, формулярний процес (per formulas), цивільні позови (civiles), штрафні позови (actio poenales).

Модуль II. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 6. Речі та речові права: загальні положення

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Поняття та класифікація речей у римському праві. Співвідношення понять товар і річ. Поняття майна.
2. Поняття, загальна характеристика та види речових прав.
3. Співвідношення речового і зобов'язального права.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

безтілесні речі (res incorporales), доходи, індивідуальні речі (species), майно, манциповані речі (res mancipi), неманциповані речі (res nec mancipi), неподільні речі (res indivisibiles), неспоживні речі, нерухомі речі (res immobiles), плоди, подільні речі (res divisibiles), приватні речі, публічні речі, речі, речі божественного (сакрального) права (res divini iuris), речове право, родові речі (genera), рухомі речі (res mobiles), споживні речі, тілесні речі (res corporales).

Тема 7. Володіння

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Вчення про володіння у Стародавньому Римі: історія розвитку.
2. Захист володіння.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

animus possidendi, безтитульне володіння, володіння (possessio), держання, добросовісне неправомірне володіння, законне володіння, натуральні володільці (детентори), недобросовісне неправомірне володіння, незаконне володіння, неправомірне володіння, передача володіння «довгою рукою», передача володіння «короткою рукою», посесорний інтердикт, правомірне володіння, corpus possessionis, символічна передача володіння, титульне володіння, цивільне (інтердиктне) володіння.

Тема 8. Право власності

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Формування поняття про право власності у Стародавньому Римі.
2. Спільна власність.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

jus abutendi (право розпорядження), jus possidendi (право посідання), jus utendi (право користування), віндикаційний позов (res vindicatio), дерелікція (derelictio), зміст права власності, квіритська власність, манципація (mancipatio), набувальна давність (usucapio), негаторний позов (actio

negatoria), окупація (occupatio), первісні способи набуття права власності, переробка (specificatio), похідні способи набуття права власності, право власності, преторська (бонітарна) власність, провінційна власність (земельна), прогібіторний позов (actio prohibitoria), спільна власність (communio), спосіб набуття права власності (modus acquirendi), титул набуття права власності (titulus acquirendi), традиція (traditio), уступка права (in iure cessio).

Тема 9. Права на чужі речі

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Поняття та види прав на чужі речі.
2. Сервітут (право обмеженого користування чужим майном).
3. Емфітевзис (право користування чужою земельною ділянкою сільськогосподарського призначення).
4. Суперфіцій (право користування чужою земельною ділянкою для забудови в межах населеного пункту).
5. Заставне право.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

емфітевзис (emphyteusis), заставне право, земельні сервітути (servitutes praediorum), іпотека, особистий сервітут (servitutis personarum), пігнус (pignus), права на чужі речі (iure in re aliena), право користування чужим житлом для проживання (habitatio), право користування чужою робочою силою (рабами) або тваринами (худобою) (operae servorum vel animalium), приватні сервітути, публічні сервітути, сервітут (servitutis), суперфіцій (superficies), узус (usus), узуфрукт (ususfructus), фідучія (fiducia).

Тема 10. Загальні положення про зобов'язання

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Забезпечення виконання зобов'язання.
2. Наслідки невиконання зобов'язання.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

альтернативне зобов'язання, боржник, виконання (solutio) зобов'язання, вина (в римському праві), випадок (casus), двосторонні зобов'язання, делікт (delictum), завдаток (arra), залік (compensatio), застава, звільнення від боргу (remissio debiti), зобов'язання (obligatio), квазіделікт (quasi ex delicto), квазіконтракт (quasi ex contractu), контракт (ex contractu), кредитор, натуральні (naturales) зобов'язання, невиконання або неналежне виконання зобов'язання, необережність (culpa), непереборна сила (vis maior), неподільні зобов'язання (obligatio individue), неустойка (stipulatio poenae), новація (novatio), односторонні зобов'язання, подільні зобов'язання (obligatio dividue), порука (adpromissio), преторські (honorariae) зобов'язання, солідарне зобов'язання, умисел (dolus), факультативне зобов'язання (facultas solutionis),

цесія (cessio), цивільні (civiles) зобов'язання, часткове зобов'язання, юридичний факт.

Тема 11. Договори: загальні положення

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Поняття контрагентів.
2. Поняття волевиявлення.
3. Поняття конклюдентних дій.
4. Поняття помилки.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

акцепт, безвідплатні договори, вербальні контракти, випадкові (accidentalia) елементи договору, відплатні договори, волевиявлення сторони договору, воля сторони договору, договір (contractus), звичайні (naturalia) елементи договору, зміст договору, істотні (essentialia) елементи договору, консенсуальні контракти, літеральні контракти, мета договору (causa), нехсум (nexum), обман (dolus), оферта, пакти (pactum), помилка (error) сторони договору, реальні контракти, умова (condicio).

Тема 12. Окремі види договірних зобов'язань

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Вербальні контракти.
2. Літеральні контракти.
3. Консенсуальні контракти.
4. Реальні контракти.
5. Безіменні контракти.
6. Пакти.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

вербальні контракти, літеральні контракти, консенсуальні контракти, реальні контракти, пакти, безіменні контракти (contractus innominati), договір доручення (mandatum), договір застави (contractus pignoratitius), договір купівлі-продажу (emptio-venditio), договір міни (permutatio), договір найму (locatio conductio), договір позики (mutuum), договір позички (commodatum), договір поклажі / зберігання / схову (depositum), договір товариства (societas), дохідне товариство (societas quaestus), законні пакти (pacta legitima), клятвена обіцянка вільновідпущеника (iussurandum liberti), найм речі (locatio rei), найм роботи (locatio conductio operis), найм робочої сили (locatio conductio operarum) або найм послуг, оціночний договір (aestimatum), прекарій (precarium), преторські пакти (pacta praetoria), синграф (syngrapha), стипуляція (stipulatio), товариство всього майна (societas omnium bonorum), товариство однієї речі або однієї справи (societas unius rei), товариство якої-

небудь справи (*societas alicujus negotiationis*), установлення приданого (*dotis dictio*), хірограф (*chirographum*).

Тема 13. Позадоговірні зобов'язання

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Квazіконтракти.
2. Становлення поняття та загальна характеристика зобов'язань із деліктів.
3. Класифікація зобов'язань із деліктів.
4. Квazіделікти.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

безпідставне збагачення однієї особи за рахунок іншої, ведення чужих справ без доручення (*negotiorum gestio*), делікт (*delictum*), делікти приватні (*delicta privata*), делікти публічні (*delicta publica*), загроза (*metus*), квazіделікти (*quasi ex delicto*), квazіконтракти (*quasi ex contractus*), крадіжка (*furtum*), неправомірне знищення або пошкодження чужого майна (*damnum iniuria datum*), особиста образа (*iniuria*), пограбування (*rapina*), таємна крадіжка (*furtum pec manifestum*), явна крадіжка (*furtum manifestum*).

Тема 14. Спадкове право

1. Опрацювати програмні питання, винесені на самостійне опрацювання:

1. Поняття і види порядків спадкування.
2. Спадкування за заповітом.
3. Спадкування за законом.
4. Прийняття спадщини.
5. Легати та фідейкоміси.
6. Захист спадкових прав.
7. Основні етапи розвитку римського спадкового права.

2. Укласти глосарій основних термінів та понять до теми:

активна заповідальна правоздатність (*testamenti factio activa*), відумерла спадщина (*bona vacantia*), заповіт (*testamentum*), заповіт перед народними зібраннями (*testamentum comitiis calatis*), заповіт у поході (*testamentum in procinctu*), легат (*legatum*), лежача спадщина (*hereditas jacens*), обов'язкова частка в спадщині, пасивна заповідальна правоздатність, приватні заповіти, прийняття спадщини (*hereditas aditio*), публічні заповіти, сингулярне правонаступництво (*successio singularis*), спадкова трансмісія, спадкування (*hereditas*), спадкування за законом (*hereditas ab intestato*), спадкування за преторським едиктом, спадщина, універсальне правонаступництво (*successio universitas*), фідейкоміс (*fideicommissum*), цивільне спадкування (*hereditas*).